

ko moduarekin, etengabe atxikitzen dizkiguten genero rolak berrikusi eta aldatzearekin... Baina ez dago formula magikorik. Gai hau oso lotuta dago jendartearen garapenarekin eta oso zaila da formula magiko karrratu eta itxiak aplikatzea. Etengabeko esperimentazioa da.

N.L.: Eta esperimentazio horretan nekatu ere egin gaitezke. Baina ez dugu ahaztu behar al daketa hauek ez direla epe motzekoak, emaitzak pixkanaka ikusiko ditugula eta luzera begira etorriko direla. Pentsa zenbat urte daramatzen lanean feminismoak hezkidetzaren aldarria egiten. Aldaketak apurka egiten dira. Hezkuntza komunitateko kide garenok oso garbi izan behar dugu etengabe gure jarrerak berrikusi behar ditugula, zuzendu daitezkeenak zuzendu eta esku hartze berriak programatu. Etengabeko prozesua da.

Jendartean hain hedatuta da goen «berdintasun faltsuaren» ideia ere hor dago. Zuek gazte txoeekin lanean ari zarete. Zer ikusten duzue?

N.L.: Ikasleek oso ondo dakite zein den diskurtso zuzena, zer den politikoki zuzena eta zer den esan behar dutena. Aniztasuna, eskubide berdinak... balore horiek zeintzuk diren bada kite, baina, praktikan, beren harremantzeko moduak ikusten dituzunean nabarmenak dira genero rol eta botere harremanak. Egia da al daketa batzuk ematen ari direla, haurren artean aniztasun handiagoa ikus daiteke, baina ezin da joera hori orokortu.

I.F.: Aniztasun gehiago egon badago, baina jendarte bezala oraindik kostatu egiten zaigu aniztasun hori ikusaraztea, ku-deatzea eta balioa ematea.

Gaztetxoek rolak errepikatzen dituztela diozue. Indarkeria matxista kasuetan maiz oso gazteak izaten dira protagonista. Zer ari gara gaizki egiten?

N.L.: Gauza asko egiten ditugu ondo, baina zaila da, patriarkatua hain da kapaza testuinguru berrietara egokitzeko eta zirriki-

tu berriak aurkituz bizirauteko... Merkatu logiken laguntzarekin eta oso modu sotilean gainera... **I.F.:** Globalizazioaren ondorioz mundu osoan gertatzen ari den fenomeno hor dago. Industria kultural guztiek sekulako pisua hartu dute mundu mailan: gaur egun hemen AEBetan entzuten duten musika berdina entzuten dugu; film berdinak ikusten ditugu; berdin janzten gara... balio asko globalizatu egin dira. Eta industria kultural handi horiek harremantzeko eredu jakinak bultzatzen dituzte, janzteko modu jakinak, bizitzeko erak... eta askatasunaren kontzeptu faltsu baten eskutik hipersexualizazio fenomeno bat

«Neskak eta mutilak agurtzeko ditugun moduak ezberdinak izaten dira maiz. Neskei 'kaixo polita' esaten diegu, itxura fisikoari edota janzkerari erreferentzia eginez. Aldiz, mutilei beste gako batzuetan egiten diegu agurra, eskua zabaldu eta 'eman bostekoa' esanez, adibidez»

etorri da. Zabaltzen diren rolak, mezuak eta kanonak oso markatuak dira. Norabide batzuetan aurrera egin dugu, baina beste batzuetan ez. Areago, eredu zenbait indartu egin dira, eta ez da parekidetasunaren mesedetan izan.

Hezkidetzak hain garrantzitsua izanik, eraiki nahi dugun jendartearen zutoin izanik, nola ez dauka presentzia handiagoa Irakasle-eskoletan?

N.L.: Irakasle-eskoletan gai zentrala izan beharko luke aspalditik. Askotan irakaslearen sentsibiltatearen esku geratzen da gaiaren lanketa eta pertsona horien lanaren aitortza egiten dudana arren, ezer gutxi lor dezakegu ez bada zeharka lantzen den gai bat. Ez delako soilik irakasgai bat, baizik eta ikuspegi bat.

I.F.: Orokorrean lan mundu osoan txertatuta egon beharko luke, oraindik indarrean baitago lan banaketa sexual oso garbia. Badira gizona zkoentzat lanbideak eta emakume zkoentzat lanbideak. Txikitandik transmititzen diren gauzak dira. Baina egia da haurraren garapenarekin lotuta dauden alorretan hezkidetzak presentzia erabatekoa izan beharko lukeela. Eta, noski, Irakasle-eskoletan.

Nolakoa da nahi duzuen eskola eredua?

N.L.: Denontzako eskola. Benenetan denontzat. Horrek inplikatzeko dituenarekin.

I.F.: Sexuaren araberrako estereotipoak eta rolak ezabatzen lagunduko duena; harreman parekideak sustatuko dituen; ikasle bakoitzari erabat garatzeko aukera eskainiko diona; curriculumean emakumeen ekarpena jasoko duena; ikasleen autonomia indartuko duena, bai arlo pribatuan bai publikoan; orientazio ez sexista eskainiko duena; genero indarkeria eta sexismoa sorburu duten indarkeria mota guztien prebentzioan lan egingo duena eta mikromatxismoen arretoa berezia eskainiko diona. Hori da helmuga eta bidean serio abiatu beharra dago.

Kexak kutsakorak dira

Maidar Iantzi Goienetxe

Erredakzioko leihotxoan itsatsita dugu Quinoren bineta bat. Hagitz ona da. Medikuak pazienteari aholkatzen dio bizitza lasai hartzeko, baina hori erraten dion bitartean gero eta urduriago eta sutuago jartzen da bera, kea ateratzen zaio belarrietatik eta paziente gaixoari lepotik helduta eta oihuka bukatzen du. Sarri bertzeengan ikusten ditugunak ez ditugu gudan ikusten, batez ere gaizki egiten ditugun gauzak.

Kexekin ere antzeko zerbait gertatzen zaigula uste dut, ez gara konturatzen zenbat protestatzen dugun. Gainera, kexak kutsakorak direlakoan nago. Berriki, arratsalde batean, kontent-kontent nindoan Antiguatik Donostiako zentrorra, elkarriketata bat nuen, denbora nuen, eguraldi ona, eta izozki bat jateko ilusioarekin joaki nintzen. Autobus urbanora igo eta gidaria kexa batean zihoan, esajeratu gabe, bide osoan maldizioka: trafikoa nahasia zela, beroa zela... gorpildun aulkian zebra bidea gurutzatzen ari zen lagunari esperatzeko pazientziarik ere ez zuen! Ez nintzen nahi orduko jaitsi, eta lurra zapaldu bezain pronto madarikatzeko hasi nintzen ni ere, dena gaizki atera zitzaidan: izozkia txarra zegoen, kaleetan ezin nintzen ibili turistekin txokatzen nintzelako, eta, gainera, halako batean, batek atxis egin eta blai egin ninduen!

Autobus gidari erretxin hark kutsatu ninduela pentsatu nuen. Egia izanen da kexak kexa erakartzen duela, baita gauzak gaizki ateratzeko aukerak handitu ere. Juanjo Lertxundi usurbildarrrak, Donostiako Gausartu zentroko irakasleak, kexarik gabeko mundu bat amestu eta erronka bat bota du: pasatuko zenituzke 21 egun kexatu gabe? Proiektuaren inguruko informazioa, Gausartuzentroa.com atarian. •